

L'Obra Cultural Balear (OCB) lliurà els seus premis en un acte que el nou president de l'entitat va aprofitar per fer la seva presentació pública, Jaume Mateu es va estrenar amb un discurs molt reivindicatiu i nacionalista.

Premis 31 de Desembre

L'Obra Cultural Balear (OCB) lliurà el passat dissabte dia 17 de desembre els seus premis 31 de Desembre, a l'Auditori Sa Mònica (Sant Llorenç, Mallorca), en el marc de la Nit de la Cultura. Com és conegut, just abans de festes de Nadal cada any l'OCB convoca el món cultural en català a la seva festa anual, la Nit. És l'ocasió per atorgar reconeixement públic, a través dels premis, a persones i entitats que han excel·lit en la defensa i l'impuls de la llengua i cultura catalanes a les Balears.

Els guardons. Cada un dels guardons porta el nom d'una destacada personalitat històrica de la cultura en català de Balears. El premi Francesc de Borja Moll ha recaigut enguany en l'empresa Postres Tudurí. El Josep Maria Llompart ha estat per als Missioners dels Sagrats Cors. L'Emili Darder, per a Joan Sans Mercadal. El Bartomeu Oliver, se l'ha endut la Fira de Teatre de Manacor. El Miquel dels Sants Oliver ha premiat el llibre *Esclaus i catalans*, d'Antoni Mas Fornés. El Bartomeu Rosselló-Pòrcel ha estat per a Mateu Matas Ordinas. El Gabriel Oliver, el rebrà l'escriptor i col·laborador d'aquest setmanari Joan Francesc Mira. Final-

ment, el reconeixement anomenat Voluntariat Lingüístic va recaure en Coloma Julià Adrover.

Van amenitzar l'acte les actuacions musicals del baríton Joan Pons, la Capella Mallorquina, Lloïl Bertran, Joan Miquel Oliver, Cap pel i Joan Martorell. La representació institucional es va concretar en el batlle del municipi amfitrió, Mateu Puigrós, el director general de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, Miquel Melià, i el conseller insular de Política Lingüística del Consell de Mallorca, Miquel Julià. A banda, entre el públic s'hi pogué notar una nodrida representació del món nacionalista polític i cultural. Pel PSM hi assistiren el seu president, Jaume Sansó, el secretari general, Gabriel Vicens, i els dirigents Antoni Alorda, Pere Muñoz o Damià Pons.

En el seu discurs, Jaume Mateu va fer una crida a la mobilització de la societat en favor de la nostra cultura

D'ERC s'hi veié el dirigent illenc Cecili Buele. Pel que fa al món universitari, hi van assistir Jaume Corbera, Joan Mas i Gabriel Bibiloni, entre d'altres.

Discurs reivindicatiu. La Nit de la Cultura va ser la primera ocasió en què el nou president de l'Obra Cultural Balear, elegit el passat novembre, Jaume Mateu, s'adreçà als socis de l'entitat en públic. Mateu va fer un discurs molt reivindicatiu. "Contra tot intent de ridiculitzar, minimitzar o anorrear sense complexos el prestigi a bastament demostrat de la nostra llengua, la catalana, hem de cloure barres i aixecar la veu. Per dignitat, és clar. Per honra i orgull, naturalment. Hem de resistir i afrontar les investides i les agressions des de la fermesa que comporta el coneixement de la nostra identitat i les conviccions que se'n deriven." De manera el·líptica, Mateu es referia a les institucions autonòmiques. Que no fan prou, al seu parer, per la defensa i promoció de l'idioma propi.

Es referí també al repte que comporta la immigració: "L'expressió més ferma d'acollida responsable significa no amagar al nouvingut la nostra realitat com a poble, l'expressió pública dels nostres trets que es materialitza, fonamentalment, en la nostra parla. És clar que dedicarem tots els esforços que calguin perquè l'aprenguin. Tanmateix, si no adopten el nostre parlar

propi com a llengua de relació, la seva integració en aquesta terra mai no serà plena.”

Sense esmentar-les més que en general, Mateu s'adreça “a les institucions”, a les quals “hem de recordar que la llengua que encara avui necessita la seva acció favorable és la pròpia, la llengua catalana. I també que volem un Estatut digne que expressi fidelment la nostra cara i els nostres ulls”. Implícitament criticava que tant PP com PSOE hagin rebutjat la proposta de PSM i d'EU-Verds que la reforma estatutària inclogui que l'ús del català sigui un deure i un dret de tots els ciutadans.

Per altre costat, no faltaren referències tampoc a la situació interna de l'entitat que recentment ha passat a presidir. Mateu va fer una crida ben clara a tots els socis: “Treballarem de valent, colze a colze, mans closes com sempre hem fet en els moments més compromesos” pel futur del català a Balears.

El nou president va destacar el caràcter de capdavantera i guia per a altres organitzacions que ha de tenir l'OCB: “S'ha acabat el desconcert. És hora de tornar al tall de feina i de fer pinya amb l'Obra.” La crida a la mobilització de la societat no es limità a les organitzacions que lluiten per la llengua pròpia, sinó també a totes les altres que actuen per la preservació de la cultura, entesa d'una manera més general: “Tots hem d'extremar el zel en la protecció, el respecte i la promoció del nostre patrimoni, dels nostres espais relacionats i de les nostres empremtes d'identitat.” La referència s'explica per les mobilitzacions ciutadanes que s'han produït en contra d'algunes actuacions de les administracions del PP que amenacen indrets emblemàtics per a la identitat, com és ara la construcció del nou hospital a Mallorca vora el monestir medieval de La Real o bé l'històric pont de Gaspar Bennàssar, a Palma, desmuntat i que l'Ajuntament diu que re farà, tot i que els crítics consideren que el mal no té remei.

El discurs de Mateu va ser, doncs, d'intens contingut nacionalista i reivindicatiu, agradà al públic assistent i augurava una decidida actuació de la nova direcció de l'OCB enfront de la política cultural de les institucions controlades pel PP.

Miquel Payeras

Mitologia pirinenca 'versus' mitologia obrera

La 55a Nit de Santa Llúcia celebrada el 16 de desembre al Palau d'Esports de la Seu d'Urgell es va emmarcar dins la tradició mitològica catalano-pirinenca de l'Alt Urgell, plena d'éssers mitològics del Pirineu, de llegendes i éssers màgics. L'alcalde de la vila, Jordi Ausàs, va aprofitar la presentació de l'acte a la premsa per destacar que el Pirineu, “casa pairal” de la llengua catalana, per allò de les *Homilies d'Organyà* –que per cert no són d'Organyà, només hi van ser trobades– “ha conservat un model de llengua viva i resplendent, i avui afortunadament les nostres valls s'han convertit en un extraordinari territori literari”. No sabem si l'alcalde pensa que el Pirineu és l'única zona dels Països Catalans que ha conservat aquest model de llengua, però si ho va destacar és que deu pensar que és de les úniques. Sigui com sigui, el veredict de jurats dels premis el va contradir. El guanyador del Sant Jordi de Novel·la és de Badalona, del 1941 i es diu Julià de Jòdar, i el de poesia, es diu Isidre Martínez Marzo i és de València, del 1964. Jòdar, que va guanyar amb *El metall impur*, el llibre que tanca la trilogia *L'atzar i les ombres*, és el creador d'una de les llengües novel·lístiques més vives i resplendents de la literatura catalana dels darrers anys. I la trilogia no parla pas de llegendes, éssers màgics i mitològics, sinó d'obers. Tampoc de grans paisatges, sinó d'una ciutat bruta, l'espai urbà situat entre Badalona i el Poble Nou, la del Camp de la Bóta, molts anys abans de la neteja olímpica i postolímpica. I Martínez Marzo, premi Carles Riba per *Hostes*, és professor de català, viu a Dénia (Maria Alta), ja té nou llibres publicats, diversos premis i ha estat inclòs en tres antologies. El guanyador del Mercè Rodoreda de contes, pel recull *Trailers*, va ser Joan Esculies Serra, premi de narrativa Ciutat d'Elx, autor de dues novel·les. L'escriptor va néixer a Manresa el 1976 però es va criar a mitges entre l'Hospitalet de l'Infant, al Baix Camp, i el barri aragonès veí de Miami Platja, ben a prop del mar.

L'elecció de la Seu d'Urgell va obeir a la voluntat descentralitzadora de l'entitat. Aquesta voluntat no va aconseguir, però, que el president de l'entitat, Jordi Porta, pogués presentar-hi el seu llibre *El català ara o mai* quan es va editar. Publicat per Angle Editorial el mes d'abril, Porta va haver de presentar-lo amb set mesos de retard, exactament el dia 14 de novembre. Ho va fer a la seu del Consell Comarcal Alt Urgell, dins del programa d'activitats prèvies a la Nit de Santa Llúcia organitzat per Òmnium Cultural. La Seu d'Urgell queda encara molt lluny. La pàgina web d'Òmnium Cultural sobre la Nit de Santa Llúcia indicava en un mapa simple com arribar a la Seu d'Urgell des de Barcelona, Lleida, Girona, Perpinyà, València, Saragossa, Mallorca i Tolosa.

Lluís Bonada